

PROCEDEMENTO NORMALIZADO DE ACTUACIÓN NA TOMA DE MOSTRAS DO PROGRAMA POR SOSPEITA DO PLAN NACIONAL DE INVESTIGACIÓN DE RESIDUOS EN ANIMAIS, CARNES FRESCAS E OUTROS PRODUCTOS DE ORIXE ANIMAL. (P.N.I.R.)	PNT: 051 Rev: 4
--	----------------------------------

ÍNDICE	Páxina
1. Introducción.....	2
2. Obxecto	2
3. Definicións.....	2
4. Marco Normativo.....	3
5. Alcance e responsabilidades.....	4
6. Desenvolvemento do procedemento	5
6.1 Criterios de selección de animais, canais ou vísceras para a toma de mostrase.....	5
6.2 Toma de mostrase.....	6
7. Difusión.....	9
8. Anexos	
Anexo I. Modelo de acta de toma de mostrase do PNIR.....	11
Anexo II. Modelo de remisión de mostrase o laboratorio.....	12
Anexo III. Relación de analíticas e mostrase.....	13

1. INTRODUCCIÓN

As actividades de toma de mostras por sospeita dentro do Plan Nacional de Investigación de Residuos en animais, carnes frescas e outros produtos de orixe animal (en adiante PNIR), efectuadas polos servizos de inspección de saúde pública, constitúen unha ferramenta imprescindible dos plans de vixilancia establecidos pola autoridade sanitaria competente para detectar o uso de determinadas substancias e os seus residuos, nos alimentos de orixe animal.

2. OBXECTO

Garantir un procedemento de toma de mostras por sospeita, unificado e obxectivo, establecendo os criterios de selección relativos á toma de mostras, preparación das mesmas, traslado ao laboratorio, e recheo da documentación correspondente, co fin de asegurar que a toma de mostras se axusta á normativa de aplicación.

3. DEFINICIÓNS

- **Mostra oficial:** unha mostra, formada por tres exemplares, tomada polos axentes da autoridade competente para o exame dos residuos ou substancias incluídas no Anexo I do Regulamento Delegado (UE) 2022/1644.
- **Mostra oficial por sospeita:** mostra tomada nas condicións expostas no presente procedemento normalizado de traballo.
- **Análise urxente:** considérase como tal, aquel que derive de mostras tomadas por sospeita. Este análise terá preferencia sobre outros, para así obter resultados no menor tempo posible.
- **DXSP:** Dirección Xeral de Saúde Pública
- **PNIR:** Plan Nacional de Investigación de Residuos en animais, carnes frescas e outros produtos de orixe animal.
- **Coordinador do PNIR:** responsable da elaboración, seguimento e avaliación do PNIR en Galicia, dependente da DXSP e adscrito ao Servizo de Seguridade Alimentaria.

- **Inspector Veterinario do PNIR:** inspectores dependentes da DXSP, encargados de realizar a toma de mostras do Programa dirixido do PNIR. A súa vez poderán actuar nos casos de sospeita cando a DXSP o estime oportuno.
- **Residuo:** o analito de substancias de acción farmacolóxica, dos seus produtos de transformación e doutras substancias que se transmitan aos produtos animais e podan resultar nocivos para a saúde humana.
- **Precinto PNIR:** atadura que pecha a bolsa onde se introduce a mostra, de modo que non poda ser aberta sen que esta atadura sexa rota. Consta de tres exemplares (vermello, verde e azul) co mesmo número. No propio precinto existen espazos habilitados para os seguintes datos: N° de acta, natureza da mostra e data.
- **Probas in situ:** kits de diagnóstico rápido para a detección de determinadas substancias. Realízanse no propio establecemento.
- **Animal de explotación:** calquera res das especies bovina, ovina, caprina, porcina u equina, as aves de curral, os animais da acuicultura, os coellos e as especies de caza de cría e caza salvaxe, así como as abellas.
- **Lote de animais:** grupos de animais da mesma especie e categoría de idade criados nunha mesma explotación ao mesmo tempo, en condicións de cría uniforme, ou aqueles que están amparados nunha mesma documentación de entrada no establecemento de sacrificio.
- **Responsable dos animais:** toda persoa física ou xurídica que comercialice animais de explotación, ou os propietarios ou responsables de todos os establecementos de transformación onde se encontren os animais ou os seus produtos de transformación.
- **Rede de alerta:** Sistema de intercambio rápido de información no que se reflicte a relación daquelas explotacións e responsables dos animais que se encontran sometidos a medidas cautelares.

- **Sacrificio de urxencia:** todo sacrificio dun animal san que sufrira un accidente que impida o seu transporte o matadoiro, atendendo o seu benestar.
- **Período de supresión:** tempo que deberá pasar entre a administración dun tratamento a un animal de abasto e o sacrificio do mesmo para obter carne para consumo humano.

4. MARCO NORMATIVO

REGULAMENTO (UE) 2017/625 DO PARLAMENTO EUROPEO E DO CONSELLO, do 15 de marzo de 2017, relativo aos controis e outras actividades oficiais realizadas para garantir a aplicación da lexislación sobre alimentos e pensos, así como das normas sobre saúde e benestar dos animais, sanidade vexetal e produtos fitosanitarios.

REGULAMENTO DELEGADO (UE) 2019/2090 DA COMISIÓN, do 19 de xuño de 2019, que complementa ao Regulamento (UE) 2017/625 do Parlamento Europeo e do Consello no que respecta a os casos de sospeita ou constatación de incumprimento das Normas da Unión aplicables ao uso de substancias farmacoloxicamente activas autorizadas ou os seus residuos en medicamentos veterinarios ou como aditivos de pensos ou das normas da Unión aplicables ao uso de substancias farmacoloxicamente activas non autorizadas ou prohibidas ou os seus residuos

REGULAMENTO DELEGADO (UE) 2022/1644 DA COMISIÓN do 7 de xullo de 2022, polo que se completa o Regulamento (UE) 2017/625 do Parlamento Europeo e do Consello con requisitos específicos para a realización de controis oficiais sobre o uso de substancias farmacoloxicamente activas autorizadas como medicamentos veterinarios ou como aditivos para pensos, e substancias farmacoloxicamente activas prohibidas ou non autorizadas e os seus residuos.

REGULAMENTO DE EXECUCIÓN (UE) 2022/1646 DA COMISIÓN do 23 de setembro de 2022 sobre disposicións prácticas uniformes para a realización de controis oficiais no que se refire ao uso de substancias farmacoloxicamente activas autorizadas como medicamentos veterinarios ou aditivos para pensos, e substancias farmacoloxicamente activas prohibidas ou non autorizadas e os seus residuos, sobre o contido específico

do control nacional plurianual, plans e disposicións específicas para a súa preparación.

R.D. 1945/83, do 22 de xuño, polo que se regulan as infraccións e sancións en materia de defensa do consumidor e da produción agroalimentaria.

5. ALCANCE E RESPONSABILIDADES

Este documento aplicárase a todas as actividades relativas á toma de mostras por sospeita no marco do Plan Nacional de Investigación de Residuos en animais, carnes frescas e outros produtos de orixe animal de Galicia.

- Os xefes de zona dos Servizos Veterinarios Oficiais de Saúde Pública son responsables de que o persoal ao seu cargo lea, entenda e cumpra os requirimentos deste documento.
- O persoal dos Servizos de Inspección Veterinaria adscritos aos matadoiros, son responsables de ler, entender e cumprir os requirimentos deste documento.
- O persoal adscrito ao PNIR, é responsable de ler, entender e cumprir os requirimentos deste documento.

6. DESENVOLVEMENTO DO PROCEDEMENTO

6.1. Criterios de selección de animais, canais ou vísceras para a toma de mostras

6.1.1 No control documental das reses á entrada do matadoiro:

- ➔ Cando a explotación de procedencia do animal ou o responsable da entrada do mesmo están incluídos nunha rede de alerta.
- ➔ Cando se trata de animais con documentación especial de traslado do PNIR (Animais procedentes dunha explotación sometida a seguimento).
- ➔ Cando os animais proceden dun sacrificio de urxencia, (sacrificio na explotación) e cando chegan con patoloxías e sexan sacrificados no matadoiro. É importante ter en consideración as patoloxías e tratamentos reflectidos no certificado veterinario.
- ➔ Cando no certificado veterinario que acompañe ao animal se indique que este foi sometido a tratamento medicamentoso con substancias

autorizadas, e respectáronse os períodos de espera do mesmo. (O SVO decidirá si toma mostras)

- ➔ Cando o tratamento indicado no certificado veterinario que acompaña ao animal, non se corresponde coa patoloxía obxecto do sacrificio.
- ➔ Cando no tratamento indicado no certificado veterinario que acompaña ao animal, están incluídas substancias prohibidas. Neste caso, ademais procederase ao comiso da canle e despoxos tralo sacrificio.
- ➔ Cando trala realización de “probos in situ”, o resultado das mesmas sexa positivo.

Non se realizará toma de mostras cando:

- ✖ Cando existan evidencias de tratamentos con substancias prohibidas. Neste caso dictaminarase a non aptitude para o consumo e informarase ao Coordinador do PNIR
- ✖ Cando a documentación de entrada do animal presente irregularidades en tanto estas non se resolvan. Unha vez resoltas, aplicaranse os criterios descritos neste PNT.
- ✖ Cando os documentos revelen ou establezan que aos animais se lles puideron administrar tratamentos e non se respectaron os períodos de espera. Nestes casos deberase aprazar o sacrificio ata o cumprimento do período de espera incluído no ICA

6.1.2 Na inspección ante-mortem:

- a) Cando o animal presente unha conformación sospeitosa dacordo coa raza, sexo, idade, etc..
- b) Cando o animal presente comportamento anómalo, ben excesivamente tranquilos, incoordinación de movementos, etc..
- c) Cando se presente calquera outra circunstancia que o veterinario considere sospeitosa (restos de inxeccións, implantes, etc..)

6.1.3 Na inspección post-mortem:

- a) Cando o canal e/ou as vísceras presenten unha conformación sospeitosa dacordo coa raza, sexo, idade, etc.. (distribución anormal da graxa, excesiva masa muscular, tamaño dos testículos etc.)
- b) Cando o canal ou vísceras presenten calquera outra característica que induza a sospeita (restos de inxeccións, implantes, petequias, cor do canal etc.)
- c) Calquera outra circunstancia que o veterinario poida considerar sospeitosa
- d) Cando tras a realización de "probos in situ", o resultado das mesmas sexa positivo.

6.2 Toma de mostras

6.2.1 Consideracións xerais

- Cada vez que se realice unha toma de mostras, o persoal dos Servizos de Inspección Veterinaria adscritos ao matadoiro informará ao xefe da zona veterinaria correspondente para que este dispoña o envío das mostras ao Laboratorio de Saúde Pública de Galicia
- Así mesmo, o xefe da zona veterinaria correspondente comunicará ao coordinador do PNIR o envío da mostra ao laboratorio co obxecto de que este coordine a xestión dos resultados.

6.2.2 Selección da natureza e cantidade da mostra

- A natureza da mostra corresponderase coas substancias farmacolóxicas activas e/ou analitos que se considere poidan ser encontradas nos animais obxecto de sospeita. (Anexo 3).
- Cada exemplar da mostra será suficiente en función das determinacións analíticas que se realicen. (Anexo 3)
- Nos casos en que a cantidade da mostra sexa insuficiente para constituír tres exemplares homoxéneos (ex. tiroides, ollo, etc.), esta poderá estar constituída por un so exemplar. Este feito será comunicado inmediatamente ao coordinador do PNIR para convocar nun so acto as análises inicial, contradictorio e dirimente.

6.2.3 Identificación da mostra

- a) Cada mostra constará de tres exemplares homoxéneos que serán acondicionados e precintados, con bolsas e precintos do PNIR, de maneira que se garanta a identidade, seguridade e integridade das mesmas.
- b) Os tres exemplares de cada mostra precintaranse co mesmo número de precinto e con tres cores diferentes:
 - o exemplar da mostra identificada co precinto de cor verde será o utilizado para realizar a análise inicial.
 - o exemplar da mostra identificada co precinto de cor azul será o utilizado para realizar a análise dirimente.
 - o exemplar da mostra identificada co precinto de cor vermello será o utilizado para realizar a análise contraditorio.
- c) En todos os precintos se cubrirán os espazos co N° do acta, natureza da mostra, especie, sexo (no caso de que a mostra sexa de ouriños) e data de recollida.
- d) Todos os precintos asinaranse no seu reverso, polo responsable do animal, se estiver, ou por un responsable do matadoiro, ademais dos inspectores actuantes.

6.2.4 Custodia das mostras

- a) Os exemplares identificados cos precintos de cor azul e verde serán enviados ao Laboratorio de Saúde Pública de Galicia para a súa custodia.
- b) O exemplar identificado co precinto de cor vermello é propiedade do responsable do animal, a quen lle corresponde a súa custodia. No caso de que ninguén se faga cargo da súa custodia, será enviado xunto cos outros dous exemplares ao Laboratorio de Saúde Pública de Galicia, reflectíndose este feito na correspondente acta de toma de mostras (Anexo 1)

6.2.5 Recheo da acta de recollida de mostras

A acta cubrirase por triplicado e en todos os seus campos, dun xeito claro e lexible, de tal forma que os datos nela recollidos non induzan a erro ou confusión.

O documento utilizado será o recollido no Anexo 1. No caso de non dispor de dito modelo, poderanse utilizar outros modelos de acta de inspección nos que se recollan todos os contidos da antedita acta de toma de mostras (Anexo 1).

6.2.6 Preparación e envío das mostras ao laboratorio

Para garantir a estabilidade do analito, as mostras serán acondicionadas en neveiras con acumuladores de frío, para a súa remisión ao Laboratorio de Saúde Pública de Galicia.

As mostras acompañaranse da correspondente folla de remisión asinada polo inspector (Anexo 2). Unha das copias de dita folla quedará en poder do inspector e a outra acompañará á mostra ata o laboratorio.

Será responsabilidade do xefe da zona dispor dos medios adecuados para o acondicionamento e transporte da mostra.

6.3 Actuacións derivadas da toma de mostras

6.3.1 Intervención cautelar

Os canais ou produtos obxecto do mostraxe permanecerán intervidos cautelarmente ata a recepción dos resultados das análises practicadas. A intervención cautelar será notificada ao responsable do matadoiro a través da correspondente acta de inspección.

No caso de que sexa unha mostra representativa dun lote de animais, todo o lote será o que permaneza intervido cautelarmente ata a recepción de resultados.

6.3.2 Recepción de resultados

Se estes son:

Negativos: procederase á desinmobilización dos produtos por medio da correspondente acta de desinmobilización.

Positivos: o persoal do servizos de inspección veterinaria adscrito ao matadoiro procederá a comunicar ao interesado ou responsable dos animais mostrexados, mediante acta de inspección, ditos resultados, indicándolle que non poden ser liberados para consumo humano. Así mesmo en dita acta recollerase o destino que o interesado quere dar á mercadoría intervida. Este destino poderá ser:

- manter o produto en refrixeración

- solicitar a conxelación; para que non se deteriore en tanto determina o procedemento a seguir
- solicitar a súa destrución.

En todos os casos será o responsable dos canais o que solicite un dos destinos anteriormente citados.

En calquera momento, o interesado poderá solicitar a destrución do produto inmovilizado. Esta actuación documentarase a través dunha acta de inspección e enviarase copia da mesma ao coordinador do PNIR.

Os servizos de inspección veterinaria adscritos ao matadoiro enviarán ao coordinador do PNIR por medio do correo electrónico toda a documentación relativa ao/s animal/ais obxecto da mostraxe (toda a documentación de acompañamento do animal o matadoiro, ICA, etc...) xunto coas actas levantadas na actuación. Deberase xuntar tamén un documento no que o Veterinario do matadoiro certifique a data de entrada dos animais no establecemento.

7. DIFUSIÓN

Co fin de asegurar a difusión deste documento a todo o persoal con responsabilidade no mesmo, terano á súa disposición nos lugares e as persoas que se relacionan a continuación :

- Xefaturas de Servizo de Control de Riscos Ambientais para a Saúde.
- Xefatura de Zona dos Servizos Veterinarios Oficiais de Saúde Pública.
- Cada Veterinario Oficial de Saúde Pública que leve a cabo o control sanitario e a inspección de carnes frescas, carnes de aves de curral e coellos.
- Inspectores Veterinarios do PNIR
- Laboratorio de Saúde Pública de Galicia
- Servizo de Control e Auditorías

Así mesmo, poderá estar dispoñible para a súa edición remota na seguinte dirección web: <https://vetmaga.sergas.gal/>

8. ANEXOS

1. Modelo de acta de toma de mostras do PNIR
2. Modelo de folia de remisión das mostras ao laboratorio
3. Relación de analitos, matrices e cantidades.

ANEXO 1 MODELO DE ACTA DE TOMA DE MOSTRAS DO PNIR

 **CONSELLERÍA DE
SANIDADE E
SERVICIOS SOCIAIS** **SAÚDE
PÚBLICA** **de Galicia**

ACTA Nº

ACTA DE RECOLLIDA DE MOSTRAS. P. N. I. R.

DATOS DE IDENTIFICACIÓN

Data Hora Municipio Provincia
Actividade Nº R. S.

Os que suscriben, D.
e D. funcionarios da Xunta de
Galicia, procederon á toma de mostras por triplicado. Faise entrega ó
dunha copia da acta.

As mostras para unha posible análise contradictoria (márquese o que proceda):

- ☐ se entregan ó coa advertencia de que se deben conservar durante
6 meses a temperatura inferior a -18 °C, e a desaparición ou deterioro das mostras presumirase como maliciosa.
☐ se atopan depositadas no Laboratorio da Delegación de Sanidade de Lugo.

A recollida faise en presenza de D.
en calidade de e de D.
en calidade de
As mostras recollidas obtivéronse das reses introducidas no matadoiro por D.
con domicilio en
Tel. DNI en calidade de

RELACIÓN DE MOSTRAS RECOLLIDAS

Nº de mostra	Tipo	Natureza	Especie	Control
.....				
.....				
.....				
.....				

As reses pertencen á partida composta por cabezas de gando, procedentes da
explotación
localizada en
provincia amparadas pola Guía de Orixe e Sanidade Pecuaria Nº
expedida por D.

OBSERVACIÓNS

.....
.....
.....
.....

E en proba de conformidade co actuado levántase a presente acta por triplicado, que é asinada por los arriba mencionados e en hora
e data indicada.

O/A representante do matadoiro

O/A veterinario/a oficial

Os/As inspectores/as

Asdo.:

Asdo.:

Asdo.:

Asdo.:

Exemplar para a Administración

ANEXO 2 MODELO DE FOLLA DE REMISIÓN DE MOSTRAS AO LABORATORIO

[illegible]

ANEXO 3 RELACIÓN DE ANALITOS E MATRICES

CANTIDADES MÍNIMAS				
OURIÑOS	MÚSCULO	RIL	FÍGADO	OLLO
100 ml por bote	100 g por exemplar	100 g por exemplar	100 g por exemplar	½ para inicial ½ para contradictorio 1 para dirimente

INHIBIDORES (Antibióticos, sulfamidas, quinolonas)	MATRIZ
Grupo: B1a, A3c	MÚSCULO (de non ser posible, ril)

CORTICOIDES	MATRIZ
Grupo: B1d, A3f	FÍGADO

TIROSTÁTICOS	MATRIZ
Grupo: A1b	TIROIDES Dividir en tres partes

B-AGONISTAS	MATRICES
Grupo: A1e	OLLO FÍGADO

CLORANFENICOL	MATRIZ
Grupo: A2a	MÚSCULO

TRANQUILIZANTES	MATRIZ
Grupo: B1c, A3f	RIL

COCCIDIOSTÁTICOS	MATRIZ
Grupo: B2, A2c, A3d	MÚSCULO

ANTIPARASITARIOS	MATRIZ
Grupo: B1b, A3d	MÚSCULO en aves FÍGADO resto especies

ESTEROIDES ANABOLIZANTES	MATRIZ
Grupo: A1a, A1c, A1d	OURIÑOS

NITROFURANOS	MATRIZ
Grupo: A2b	MÚSCULO

